

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Petri Danielis Huetii Demonstratio Evangelica

Huet, Pierre Daniel

Parisiis, 1679

VI. Refelluntur argumenta Adversariorum. Primum argumentum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-16260

ne hæc cohærent. Verumtamen non eadem prorsus subjacet *πίσι* utrique sententia, nam quem à parentibus confixum dixit, quemadmodum verterunt Aquila, Theodotion, Symmachus, Jonathan, & Vulgatus Interpres, ferro ad mortem confossum utique significavit: hic enim videtur esse sensus vocis *דקרו*, & capitale scelus fuit prophetiæ munus temere usurpare, juxta Legem Mosis. Atqui lethalia vulnera non sunt, quæ manibus infliguntur. Vides Zachariæ mentem à Pseudopropheta supplicio ad Christi ipsius Prophetarum ultoris supplicium sensim & *λαλιότως* converti. Unde continuo hæc subnectit: *Fræma suscitare super pastorem meum, & super virum cohærentem mihi, dicit Dominus exercituum: percutite pastorem, & dispergentur oves: convertam manum meam ad parvulos: quæ Christo Jesu manifestis rationibus supra adjudicavimus. Ita-*

que prius illud comma de manibus transfossis est ejusmodi, ut accommodari possit ad præsentia, in quibus de Pseudopropheta supplicio agitur, & ad sequentia, in quibus agitur de supplicio Christi Jesu, veri quidem Propheta, at Pseudoprophetae habiti, sed ita tamen ut Jesu longe aptius conveniat. Pergit Zacharias, & postquam Christi mortem, & Discipulorum Christi dispersionem prædixit, Evangelium promulgandum prænuntiat, & homines quosdam ad salutem eligendos, plures reprobandos: quibus consona sunt ista Christi Jesu apud Matthæum: *Quam angusta porta, & arcta via est, quæ ducit ad vitam, & pauci sunt qui inveniunt eam!* & ista: *Multi enim sunt vocati, pauci vero electi.* Unde Paulus in priore ad Corinthios: *Videte enim vocationem vestram, Fratres, quia non multi sapientes, non multi nobiles, sed quæ stulta sunt mundi, elegit Deus, ut confundat sapientes; & infirma mundi elegit Deus, ut confundat fortia; & ignobilia mundi, & contemtibilia elegit Deus, & ea quæ non sunt, ut ea quæ sunt destrueret, ut non gloriatur omnis caro in conspectu ejus.* Stulta illa Pauli, & ignobilia, & contemtibilia, & quæ non sunt, *Parvulos* Zachariæ appellat, eosque manu sua sublevaturum se Deus pollicetur. At variis tamen tormentis fidem eorum & virtutem exploratum iri docet Propheta; martyrii nempe ac supplicii, quæ Discipulis Jesu Christi irrogata sunt, juxta prædictiones Veteris Testamenti in Novo completas, quas in Parallelimo collegimus. Decimo quarto demum capite excidium Hierosolymitanum, Evangelii promulgationem, gentium vocationem, Ecclesiæ constitutionem, & pios omnes in unum ovile sub uno pastore cogendos vaticinatur: quæ omnia suis locis Parallelimus iste pertractat. Ergo ex tota Zachariæ hujus prophetiæ compage & consensu intelligitur, duo commata hoc capite à nobis inde depromta, ad exitum in Christo Jesu, itidem ut reliqua, pervenisse. Neque Judæi insistantur. Gemara Thalmudici libri *Sucah*, ad Messiam Josephi filium, quem olim interficiendum esse opinantur, prius refert Zachariæ vaticinium: *Et aspicient ad me quem confixerunt:* cui assentitur *Aben Ezra*. At *R. Moses Hadarsan* in *Beresith Rabba* refert ad Messiam Davidis filium. In altero vero oraculo Messia adscribendo adstipulatorem quoque habemus *Aben Ezram*, qui in Messiam filium Josephi hæc flectit.

V I. Verum enimvero prius hoc Zachariæ testimonium non una labes occupavit, unde genuina ejus sententia in dubium vocari possit. Primum vitio insidentur hæc verba: *והבישו אתי, Et aspicient ad me.* Quibus cum Christi divinitatem probari animadverterent Judæi (quippe cum idem se confixum fuisse dicat, qui spiritum gratiæ se effusurum promittit, quod Dei solius est) adulteras iis admoverunt manus, & pro *יהו*, scripserunt *יהו*, ad eum, ut alius sit gratiæ largitor, alius plagis confixus, & lamentis ac planctibus comploratus. At nos supra certis iudiciis deprehensam hanc fallaciam convicimus. Subest deinde: *את אשר דקרו, Quem confixerunt.* Septuaginta reddunt: *αὐτὸν ὃν ἐκέντησαν.* Nempe transpositis elementis legerunt, *דקרו*. Quamquam nec satis constanter lectionem hanc retinent Codices Septuaginta Senum; nam *Aldina* editio habet: *sic ὃν ἐκέντησαν.* Sic quoque vetustissimus Codex Barberinus. Sic legit & *Cyprianus*, sic *Theodoretus*, sic alii. Et ante illos *Johannes Evangelista*: nec enim aliunde quam ex Interpretibus Septuaginta petium id existimaverim, quod affert *Johannes*: *ὁμοῦν) sic ὃν ἐκέντησαν. Videbunt in quem transfixerunt.* Quamquam aliter visum Hieronymo, qui hic Ebraica secutum Johannem arbitratur, sed cum inter Græcos, & à Græcis rogatus Evangelium suum scripserit, id haud dubie affectatus est Græcum exemplar, quod tum maxime usurpabatur vulgo, & *νοῦν ἐκέντησαν* appellabatur. Illud autem fuisse certum est Septuaginta Senum. Nam, ut id obiter moneam, Evangelium in Judæorum gratiam & inter Judæos scripsit *Matthæus*, auctore *Irenæo*; *Marcus* in gratiam Romanorum, ut pote quod Romæ iis postulantibus scripserit, testibus *Eusebio* & *Hieronymo*; *Lucas* Hellenistarum, quippe *Antiochenis*, inter Hellenistas natus; *Johannes* Græcorum, *Ephesi* nimirum, rogatus ab *Episcopis Asiæ*, ut docet ex *Irenæo* *Eusebius*, ex *Eusebio* *Hieronymus*: sic tamen ut Evangelia sua Scriptores hi quatuor, totius etiam Ecclesiæ communia esse vellent, ab eaque

Matth. 7. 13.
Matth. 20. 16
& 22. 14.
1. Cor. 1. 26, &
seq.

Suc. cap. 5.
Zach. 12. 10.

Refelluntur
argumenta
Adversario-
rum.
Primum ar-
gumentum.

Joh. 19. 37.

Hier. in Zach.
12. 10.

Iren. libr. 3.
Euseb. Hist.
libr. 5. c. 8. &
libr. 2. cap. 17.
Hieron. De
Script. Eccl.

uno consensu recepta sint. Facile itaque satisfacimus Hieronymo quarenti: *Si quis non recipit, det testimonium de quo sanctarum Scripturarum loco Johannes ista protulerit, & cum non repererit, cogetur ingratius suscipere veritatem.* Protulisse ista Johannem ex Zachariae duodecimo capite, juxta Septuaginta Senum interpretationem, respondemus. Scio notasse alibi Hieronymum, Apostolos & Evangelistas Ebraicum sequi potius Veteris Testamenti exemplar, quam Interpretes Septuaginta, si quando hi discrepent ab Ebraicis. At nos id semper ab iis factum negamus; imo vero contrarium saepe observavimus, & rarissime Ebraicis eos hasisse possumus asseverare. Plurimis id exemplis probare possemus, si ea res ageretur. Quamobrem de Graeca interpretatione sic ad Hieronymum scribit Augustinus: *Non parvum pondus habet illa, quae sic meruit desamari, & qua usus Apostolos non tantum res ipsa indicat, sed etiam se attestatum esse memini.* Haec erat *καὶνὴ* Editio, quae cum varias passim esset depravationes, in aliquibus Ebraicae veritati consentiebat, dissentiebat in aliis. Hinc factum est, ut cum Evangelistae & Apostoli *καὶνὴ* affectarentur, tantum consonarent Ebraicis, quantum iisdem *καὶνὴ* consonabat. Cum vero postmodum Origenes, alique deinde Interpretationem Septuaginta Senum emendassent, novae prodierunt editiones; quarum aliae magis, minus aliae Ebraicis consentiebant. Ergo Hieronymus, alique recentiores, deprompta in Novo Testamento testimonia exigentes ad sua Septuaginta Seniorum Editionis exemplaria, *καὶνὴ* nimirum, ut videtur, quippe frequenti usu ab omnibus teri solita, si quando ab iis discrepare, Ebraicis vero consentire illa notassent, ex Ebraico arcessita ea ab Evangelistis & Apostolis opinati sunt. Velut hanc clausulam ex Zacharia à Johanne prolatam, ab Ebraicis manasse censet Hieronymus, cum ex *καὶνὴ* profecta videatur. Demus tamen, ita scripsisse Septuaginta Interpretes, quemadmodum hodierni codices habent, *ἀντὶ ὧν κηρύσσονται*, non obscure haec erit contumeliarum Christi Jesu significatio, cum ludibrio ac derisui Judaeis habitus est. Ita quidem loci hujus sententiam exponit Hieronymus. At vero vulgatam scriptionem secutus est Aquila, vertit enim, *ὅτι ἔκκεν ἡμῶν*. Secutus est & Theodotion, qui habet, *ὅτι ἐκκεν ἡμῶν*, & Symmachus, cujus haec est interpretatio, *ἐκκεν ἡμῶν ἐκκεν ἡμῶν*.

in Marc.
Iren. libr. 1.
Euseb. Hist.
libr. 3, cap. 24.
& libr. 5, cap. 8.
Hieron. De
Script. Eccl. in
Luca.
Hier. in Zach.
12, 10.
Hier. Proem.
in libr. 17, &
16, 15a, & Praef.
in Efd. &
Nehem.

VII. Nec incastigatam praeterire sinam, quam dedit Grotius, oraculi hujus expositionem. Praefert ille quidem interpretationem vulgatam: *Et aspicient ad me, quem confixerunt.* At alium inde sensum elicit, ac vulgo fit: *Nam confingere*, inquit, *Deum dicuntur, qui eum probris laceffunt*: quo commento splendidam supplicii Jesu Christi praedictionem obtundit. Ego vero vocabulum *קָרַךְ*, hac significatione nusquam usurpavi; neque hic apud Zachariam ullo modo pati connexionem sequentium, ut in eum sensum trahi possit. Nam quid sibi velle dicamus ingentem planctum & lamenta, quibus futurum praedicat, ut Judaeorum familiae prosequantur eum qui fuit confixus? Cuilibet attentio patet, lessum in defuncti alicujus funere habitum describi; *Et aspicient ad me quem confixerunt; & plangent eum planctu quasi super unigenitum; & dolebunt super eum, ut doleri solet in morte primogeniti.* Nec sibi constat Grotius; nam septimum comma capitis primi Apocalypseo, quod Zachariani illius germanum est, mala Ecclesiae illata notare censet. At res profecto diversa sunt, Deum convitiis proferendere, & Ecclesiae mala inferre. Quae opinionum levitas, earumdem vanitatem arguit.

Secundum
argumentum.
Grot. in Zach.
12, 10, & Job.
19, 37.

VIII. Non abs re erit celeberrimum repetere Psalmi nonagesimi quinti comma, multis controversiis agitata; quo, si integrum esse constaret, supplicium Christi clarissime praedicat fatendum esset: *Dicite in gentibus, quia Dominus regnavit à ligno.* Postrema haec verba à Judaeis fuisse inducta & oblitterata queritur Justinus adversus Tryphonem. Eadem representant vetustiores Latini Patres, Tertullianus, Arnobius, Lactantius, alii; & prisci item codices nonnulli. Sed tamen cum tale nihil extet, vel in exemplaribus Ebraicis, vel in Thargum, vel in Interpretibus exoticis; neque ea agnoscant Symmachus, aut Theodoretus, aut alii, nullum in hoc testimonio caussae nostrae firmamentum collocabimus. In quo quam bona fide, quamque moderate agamus, Adversarii possunt agnoscere.

Disputatur
utrum in
Psalm. 95.
10. genuina
sit scriptura
haec, Domi-
nus regnavit
à ligno.

CAPUT CXXVIII.

Jesus inter duos latrones cruci suffigitur.

ISA. 53. 12. Ideo dispertiam ei plurimos, MATTH. 27. 38. Tunc crucifixi sunt cum & sortium dividit spolia, pro eo quod tradi. | eo duo latrones, unus à dextris, & unus à